

Societad «Minoritads en Svizra»

Dieta a Turitg ils 11 da matg cun participants grischuns

DA GUIU SOBIELA-CAANITZ

■ **La societad «Minderheiten in der Schweiz» (GMS; www.gms-minderheiten.ch), fundada 1983 da Sigi Feigel (1921–2004) ed Alfred H. Häslar (1921–2009, autur da «Das Boot ist voll»), è presidiada da l'antierur cuss. gov. Markus Notter (Dietikon/ZH). La devisa da la GMS tuna: «Wir machen uns stark für Schwache»; per rumantsch pudess quai tunar: «Esser fermes per gidar ils flavivels.»**

Notter ha gist tramess ils invits al referat public da l'antierur derschader federal Niccolò Raselli (*1944), da Puschlav, davart il tema: «La Convenziun europeica dals dretgs umans (Cedu) e la protecziun da las minoritads». I vegn referà ils 11 da matg a las 19.30, en il «Zentrum Karl der Große» da Turitg, Kirchgasse 14, sala da l'ercul. Il referent vul mussar la relevanza da la Cedu per mintga uman che viva en Svizra; lura dat el exempels concrets da la protecziun segirada da la Cedu e da la Constituziun federala. La GMS ha dal rest mess ad ir l'elavuraziun d'ina brochura davart la Cedu e las minoritads; lezza duai cumparair il 2016 per tudestg e franzos. Plinavant ha la GMS chattà in local a Turitg en il Sihlquai 125, per la

scola autonoma manada da suprastant Sadou Bah, oriund da la Guinea, e frequentada d'umans immigrads senza permissiun da dimora. La GMS ha anc publictà ina brochura davart la moda islamica da sutterrar, l'emprim en ediziun tudestga e lura en traducziun franzosa, e sustegnì la publicaziun d'in cudesch davart ils Jenics en Svizra (1).

La supranza e sias finamiras

Sper president Notter e suprastant Sadou Bah vegn la GMS manada d'ina supranza cun pensums multifars. Personalitads enconuschentas fan part da quella supranza, per exempel:
 – l'antierura cuss. naz. Cécile Bühlmann;
 – advoca Petra Camathias, represchenta da la Lia Rumantscha;
 – il giurist Oliver Diggelmann (Universitad da Turitg);
 – il teolog Werner Kramer (Universitad da Turitg);
 – il publicist Willi Wottreng, autur da l'essai: «Ein einzig Volk von Immigranten» (Orell Füssli).

Ils 11 da matg, tranter las 19.00 e las 19.30, sa splega la radunanza generala da la GMS. Notter ha tramess in messadi preliminar a commembras e commembers: «Ins è fitg levgià che votantas e vo-

tants han sbittà cleramain l'iniziativa per il repatriament effectiv (...). Quai ha obtegnì (...) l'engaschi resolut d'ina rotscha burgaisas e burgais, (...) in'entira rait d'organisaziun da la societad civila (...). La GMS fascheva part da lezza rait ed ha gidà cun sias modestas pussaivladads. Displaschavlamain stuain nus puspè batter per defender acquists dal stadi da dretg. Ins ha lantschà in'iniziativa cunter il dretg internaziunal, pia in'attatga frontala cunter la Cedu; quai tutga sin il viv ils dretgs da las minoritads. Tschertas gruppas politicas prendan en mira la norma penala cunter il rassissem. La GMS vegn pia a s'engaschar vinavant ils onns proxims per la validitad integrala dals dretgs fundamentals e per la protecziun da las minoritads.» En lez senn vul la GMS schlargiar sia supranza ils 11 da matg cun duas personalitads. Ina è l'econom Pascal Pernet, creschì si a Sent. L'autra è l'interpreta e traductura Mevlide (2) Raimoski, creschida si en la republica da la Macedonia, experta t.a. da la lingua indica dals Roma. Notter concluda: «Ina democrazia senza stadi da dretg na datti betg!»

1. «Kleine Freiheit – Jenische in der Schweiz», Baden/AG (Hier & Jetzt) 2015.
2. Prenum feminin oriental.